

Maakonna energiamajanduse strateegia koostamine- kogemused ja soovitused

Anti Allas

Arengu- ja planeeringuosakonna juhataja

Võru maavalitsus

Millest lähtusime

- Energiamaajandus on olulisematest valdkondadest, kus toimuvad lähimal kümnendil märkimisväärsed muutused
- Piirkonnale – maakonnale – omavalitsusele – ettevõttele -üksikisikule oleks kasulik nende muutustega kaasas käia (majanduslik, emotsionaalne, mainekujunduslik)
- 26 milj EUR - tükk, millest võiks väikese suutäie hammustada

Millest lähtume

- Targemad, usinamad, naabrid toimetavad
- Näited maailmast
- Maakonna arengustrateegia kohustab

Ootused energiamajanduse planeerimisele

1. Selge energiasituatsioon (tootmine, tarbimine, potentsiaalne ressurss, tuleviku muutuse fikseerimise ja analüüsimise süsteem)
2. Parimad piirkonna energiaalased otsused tagamaks piirkonna sotsiaalmajanduslik areng (parem elukeskkond, uued töökohad, piirkonna silmapaistvus jne)

<http://www.werro.ee/maakond/energeetika>

Maakonna energiaressurss ja energiatarve

- Biomassi energiapotentsiaal on 810 058 MWh
- Lisandub päike jm.
- Aastane energiatarve 769 973 MWh, millest (Soojus-405707 MWh 53%, Elekter-141903 MWh 18%, Transportkütused-222 363 MWh 29%)
- Taastuvenergia osakaal tarbimisest 46%. Eestis alla 20%.

Maakonna kolmevärviline energiavisioon

Võrumaa on taastuvaid
energiaallikaid **elukeskkonna- ja**
majandusarenguks nutikalt rakendav
ja **tunnustatud piirkond Euroopas.**

Võru Maakond
Võru County Government

Maakonna energiamajanduse strateegilised eesmärgid ja mõõdikud

Eesmärk 1: Taastuvate energiaallikate kasutamine elukeskkonna- ja majanduse arenguks - kohalike taastuvate energiaressursside võimalikult täielik ja kestlik kasutamine. *Ei lase midägi hukka minnä!*

Mõõdikud:

- M1.1: Biomassi kasutamise osakaal kohalikus energiatootmises.
- M1.2: Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal maakonna energiatarbimises.
- M1.3: Taastuvatel energiaallikatel põhinevate tootmisüksused.

Maakonna energiamajanduse strateegilised eesmärgid ja mõõdikud

Eesmärk 2: Energia nutikas rakendamine - uudsete ja tarkade lahenduste kasutamine energia tõhusaks tootmiseks ja säästlikuks tarbimiseks.

Mõõdikud:

- M2.1: Energiasääst avaliku sektori hoonetes ja kortermajades
- M2.2: Soojuse ja elektri koostootmisjaamade (SEK) arv ja võimsus
- M2.3: Kaugkütte võrkude aasta keskmine suhteline soojuse kadu

Maakonna energiamajanduse strateegilised eesmärgid ja mõõdikud

Eesmärk 3: Tunnustatud piirkond Euroopas - eeskujuna hinnatud regioon, kus energeetika valdkonna võimalused on oskuslikult rakendatud elukeskkonna kvaliteedi parendamiseks ja majanduse kasvuks.

Mõõdikud:

- M3.1: Kasvahoonegaaside heitkogus
- M3.2: Teadlikkuse tõstmisele suunatud üritused
- M3.3: Energeetika valdkonda kaasatud välisvahendid (toetused)

Tegevusvaldkonnad

Kolme strateegilise eesmärgi saavutamiseks teostatavad tegevused on jaotatud järgmistesse tegevusvaldkondadesse:

- 1. Säätlik energiakasutus
- 2. Tõhus energia tootmine
- 3. Kaugkütte ja lokaalkütte arendamine
- 4. Kohalike energiaressursside igaküldne ja efektiivne kasutamine
- 5. Kohaliku energiaettevõtlike arendamine
- 6. Teadlikkuse tõstmise ja võimekuse suurendamine

Tegevused 1

Säästlik energiakasutus

- Tegevus 1: Avalike hoonete energia- ja tervisesäästlik renoveerimine
- Tegevus 2: Elamufondi energia- ja tervisesäästlik renoveerimine
- Tegevus 3: Tänavalgustussüsteemide renoveerimine ja kaasajastamine
- Tegevus 4: Energiaauditite ja energiamärgiste koostamine
- Tegevus 5: Energiasäästlike renoveerimisprojektide koostamine
- Tegevus 6: Õhuliinide järk-järguline asendamine maakaabelliinidega
- Tegevus 7: Täiendavate alajaamade rajamine pingeprobleemidega piirkondades

Tegevused 2

Tõhus energia tootmine

- Tegevus 1: Energiatootmiskomplekside (katlamajad, koostootmisjaamad, taastuvenergiaüksused) renoveerimine ja kaasajastamine
- Tegevus 2: Uute taastuvatel energiaallikatel põhinevate energiatootmiskomplekside rajamine (mikro- ja väikekoostootmisjaamad, tuulikud, päikesepargid jt)

Tegevused 3

Kaugkütte ja lokaalkütte arendamine

- Tegevus 1: Olemasolevate kaugküttevõrkude renoveerimine
- Tegevus 2: Vanade kaugküttesüsteemide taastamine
- Tegevus 3: Uute kaugküttesüsteemide rajamine
- Tegevus 4: Vanade kaugkütte- ja lokaalküttekatlamaajade renoveerimine
- Tegevus 5: Uute lokaalküttekatlamaajade rajamine
- Tegevus 6: Fossiilkütustel töötavate kaug- ja lokaalküttesüsteemide osaline või täielik üleviimine taastuvatele energiaallikatele

Tegevused 4

Kohalike energiaressursside igakülgne ja efektiivne kasustamine

- Tegevus 1: Kohalikest taastuvatest ressurssidest tahkete biokütuste tootmine (pelletid, briketid, halud, hake jms)
- Tegevus 2: Kohalikest taastuvatest ressurssidest vedelate biokütuste tootmine (biodiislikütus, bioetanool jms)
- Tegevus 3: Kohalikest taastuvatest ressurssidest gaasiliste biokütuste tootmine (puugaas, biogaas jms)
- Tegevus 4: Metsamajandus-, põllumajandus-, tööstus- ja olmebiojätmete efektiivsem kasutamine piirkondlikus energiatootmises
- Tegevus 5: Taastuvate kütuste kasutamine transpordis (nt biogaasi puhastamine, tanklate rajamine, juhtimine gaasivõrku)

Tegevused 5

Kohaliku energiaettevõtlike arendamine

- Tegevus 1: Energiamahukate ettevõtete meelitamine
- Tegevus 2: Kasutamata põllumaa rakendamine energiakultuuride tootmiseks
- Tegevus 3: Looduslike ja poollooduslike rohumaade biomassi kasutusele võtmine
- Tegevus 4: Valdkonnapõhiste äriplaanide koostamise toetamine
- Tegevus 5: Ressursiomanike ja ettevõtjate kontaktürituste korraldamine
- Tegevus 6: Väikemetsaomanike, põllumeeste ja maaomanike koostöö ühistuliste vormide arendamine (nt energiakooperatiivid, tuulepargid, päikesepargid, biogaasi tootmine ja selle biometaaniks väärindamine, vms)

Tegevused 6

Teadlikkuse tõstmine ja võimekuse suurendamine

- Tegevus 1: Energimajanduse alaste konverentside, seminaride, promoürituste, koolituste ja õpitubade korraldamine (näit. energia säästlik kasutamine, taastuvate energiallikate kasutusele võtmine, rahastusvõimaluste tutvustamine jms)
- Tegevus 2: Energimajanduse alaste õppevisiitide ja ekskursioonide korraldamine Energimajanduse alaste infomaterjalide koostamine ja levitamine
- Tegevus 3: Heade energimajanduse alaste näidete kogumine ja levitamine meedias Tegevus 4: Valdkonnapõhise infoportaali loomine
- Tegevus 5: Maakondlike energeetikavaldkonna konkursside korraldamine
- Tegevus 6: Maakondliku energiakonsultandi palkamine/ vastava institutsiooni loomine
- Tegevus 7: Energiasaadikute juhtrühma moodustamine/ettepanekute tegemine energiapoliitika kujundamiseks
- Tegevus 8: Maakondlike planeeringute täiendamine energiasektori vajadustest lähtuvalt

Tegevused 7

Muud tegevused

- Tegevus 1: Meetmete elluviimiseks koostatavate projektitaotluste ettevalmistamine
- Tegevus 2: Energiamajanduse valdkonna teostatavusuuringute koostamine
- Tegevus 3: Elektrita majapidamiste ja vanade talukohtade varustamine elektritoitega.
- Tegevus 4: Roheliste hangete põhimõtete juurutamine
- Tegevus 5: Elektriautode kasutamise laiendamine

Võrumaa omavalitsuste planeeritavad tegevused 2012-2022

Kokku 139 planeeritavat tegevust. Võrumaa kohalike omavalitsuste planeeritavad tegevused jagunevad valdkondadesse järgmiselt (osad projekti ei olnud selgelt määratletud valdkonnas):

- 1) säästlik energiakasutus – 71 projekti;
- 2) kaugkütte ja lokaalkütte arendamine – 24 projekti;
- 3) kohalike energiaressursside igakülgne ja efektiivne kasustamine - 13 projekti;
- 4) teadlikkuse tõstmine ja võimekuse suurendamine – 9 projekti;
- 5) tõhus energia tootmine - 8 projekti;
- 6) kohaliku energiaettevõtluse arendamine – 2 projekti.

Mis on strateegia koostamise ja elluviimise kitsaskohad

- Kelle strateegia, kes viib ellu?
- Pidev tule kustutamine. OV-d jätkub võimekust, vaid igapäevasteks probleemideks.
- Ettevõtjad ei usu enam avaliku sektori poolt koostatavatesse strateegiatesse
- Aktiivsete ja võimekate inimeste puudus sh energia kompetents kogu Eestis.

Kuidas edasi?

- Inimestepõhine initsiatiiv
- Maakondliku energiakonsultandi palkamine
- Energiasaadikute juhtrühma moodustamine
- Igakülgne koostöö - kokkulepe
- Sisend uude EL programm-perioodi
- Pidev lobitöö soodsa energiapoliitika kujundamiseks

Tänu tähelepanu eest!